

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

*«Соціальна робота з військовослужбовцями,
які перебували в зоні проведення АТО/ООС»*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи СРкр -18м
спеціальності 231 «Соціальна робота»
Талат І.О.

Керівник: Сокурєнко П.І. к.е.н., доц.

м. Дніпро
2020 р.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності 231 «Соціальна робота» (у форматі магістр) (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедра педагогіки та психології) присвячена проблемі дослідження рівня психологічної адаптації та особливості переживання психологічної травми колишніми учасниками АТО/ООС та удосконаленню системи заходів соціально-психологічної адаптації військовослужбовців – учасників АТО/ООС за рахунок професійної адаптації, як складової соціальної адаптації колишніх учасників бойових дій. .

На підставі здійсненого науково-теоретичного та емпіричного аналізу досліджуваної проблеми визначено, що діапазон впливу факторів бойових дій на людину надзвичайно широкий. При цьому набагато більший масштаб мають пом'якшені і відстрочені наслідки, які впливають не тільки на психофізичне здоров'я військовослужбовців, а й на їх психологічну врівноваженість, світогляд, стабільність ціннісних орієнтацій та ін. Необхідність соціальної підтримки під час вирішення багатьох проблем, таких як: адаптація до нових умов соціального середовища, наявність несприятливих психологічних факторів, незадоволення новим соціальним та професійним статусом, гостра потреба для багатьох учасників бойових дій у соціально-психологічному захисті та психологічній реабілітації.

Виокремлено основні напрями щодо реабілітаційної роботи учасників бойових дій в зоні АТО/ООС соціальними службами за рахунок реабілітаційних заходів (перш за все з психологічної допомоги) не тільки учасників АТО/ООС, а також батьків та членів сімей учасників бойових дій, які самі перебували в психотравмуючій ситуації, чекаючи щодня страшної звістки. Засобом реабілітації таких сімей можуть бути спеціальні центри соціально-психологічної адаптації учасників бойових дій в зоні АТО/ООС, а також клуби родичів осіб, які пройшли через військові дії. При цьому особлива увага приділятиметься проведенню, як групових так і індивідуальних бесід, в ході яких виявлятимуться основні проблеми, які виникають в процесі реадaptaції учасників бойових дій до звичайних умов життєдіяльності.

Доведено, що тільки одиниці з категорії військовослужбовців, які перебували в зоні АТО/ООС, здатні самотійно впоратися з проблемою адаптації до цивільного життя. Тому питання стосовно соціальної та психологічної допомоги дуже важливі та актуальні.

Перелік ключових слів: соціальний робітник, соціально-психологічна адаптація, військовослужбовці, адаптація.

SUMMARY

The qualification work of the second year student, specialty 231 "Social work" (in the format of Master's degree) (Alfred Nobel University, Dnipro, Department of Pedagogy and Psychology) is devoted to the problem of research of the level of psychological adaptation and peculiarities of experiencing psychological trauma by former participants of ATO / OO and improvement of the system of measures of social and psychological adaptation of military personnel - participants of ATO / OOS at the expense of professional adaptation, as a component of social adaptation of former participants of hostilities.

On the basis of the performed scientific-theoretical and empirical analysis of the studied problem it is determined that the range of influence of factors of fighting on a person is extremely wide. In this case, the mitigated and delayed consequences, which affect not only the psychophysical health of servicemen, but also their psychological balance, outlook, stability of value orientations, etc., have a much larger scale. The need for social support to solve many problems, such as: adaptation to new conditions of the social environment, the presence of adverse psychological factors, dissatisfaction with the new social and professional status, the acute need for many participants in the fighting in social and psychological protection and psychological rehabilitation.

The main directions for the rehabilitation work of combatants in the ATO / OOS area by social services were identified at the expense of rehabilitation measures (primarily for psychological assistance), not only ATO / OOS participants, but also parents and family members of combatants who were themselves traumatized. situations, waiting for daily terrible news. The means of rehabilitation of such families may be special centers of social and psychological adaptation of the participants of the fighting in the ATO / OOS area, as well as clubs of relatives of persons who have passed through hostilities. At the same time, special attention will be paid to conducting both group and individual conversations, during which the main problems that arise during the process of re-adaptation of participants of the fighting to the usual conditions of life will be revealed.

It is proved that only units from the category of servicemen who were in the ATO / OOS area are able to cope independently with the problem of adaptation to civilian life. Therefore, the issues of social and psychological assistance are very important and relevant.

Keywords: social worker, social and psychological adaptation, servicemen, adaptation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ В ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АТО/ООС	11
1.1. Соціальна політика держави, як запорука соціальної захищеності населення	11
1.2. Основні методи та технології соціальної роботи.....	14
1.3. Сутність та особливості соціальної роботи з військовослужбовцями, які перебували в зоні проведення АТО/ООС.....	17
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ В ЗОНІ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ	23
2.1. Моніторингове дослідження рівня соціальної адаптації до мирного життя колишніх військовослужбовців АТО/ООС, які проживають в м. Кременчук.....	23
2.2 Дослідження рівня психологічної адаптації та особливості переживання психологічної травми колишніми учасниками АТО/ООС.....	34
2.3. Основні напрями щодо реабілітаційної роботи учасників бойових дій в зоні АТО/ООС соціальними службами м. Кременчука.....	38
Висновки до другого розділу	42
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ У ЗОНІ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ.....	43
3.1 Удосконалення системи заходів соціально-психологічної адаптації військовослужбовців – учасників АТО/ООС.....	43
3.2 Професійна адаптація як складова соціальної адаптації учасників АТО/ООС.....	48
Висновки до третього розділу.....	56
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ.....	70